

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat

Instruccions de la Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat, per les quals es regulen les actuacions dels centres d'educació infantil i d'educació primària quant a la prevenció i intervenció en l'absentisme escolar, per al curs 2008-2009

L'obligatorietat de l'ensenyament és un dels pilars bàsics de qualsevol sistema educatiu que vulgui assegurar el principi d'igualtat d'oportunitats. La Constitució espanyola de 1978, en el seu article 27.4, indica que l'ensenyament bàsic és obligatori i gratuït. La Llei orgànica, 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, estableix que l'educació primària i secundària constitueixen l'ensenyament bàsic que comprèn deu anys d'escolaritat i que és obligatori i gratuït. A més, en l'article 63 recull la responsabilitat dels poders públics de desenvolupar accions de caràcter compensatori en relació a persones i grups que es trobin en situacions desfavorables i, l'obligació d'aquests de reforçar les accions en el sistema educatiu de manera que s'evitin les desigualtats derivades de factors socials, econòmics, culturals, geogràfics, ètnics o d'altra índole.

Per la seva banda, la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix en el Títol preliminar article 4, l'obligatorietat i gratuïtat de l'ensenyament bàsic per a totes les persones, en el Títol I, article 12.1 defineix l'etapa d'educació infantil com a una etapa amb identitat pròpia que atén els infants des del naixement fins als sis anys, i en el Títol II, articles 80 i 81, expressa que correspon a l'administració educativa assegurar una actuació preventiva i compensatòria garantint les condicions més favorables per a l'escolarització.

L'escola esdevé un mitjà important per a la socialització dels infants. Tant és així que la socialització és un dels objectius de l'educació formal. Durant el procés d'escolarització es fa l'aprenentatge del fet social, de les normes, els valors, els comportaments que regulen la convivència i, a la vegada, permeten la individualització, l'autonomia i el desenvolupament d'una autoestima positiva.

L'absentisme és símptoma d'una realitat socioeducativa en la qual conflueixen una varietat de factors de tipus social i familiar. La dimensió individual i escolar està condicionada per altres factors localitzats fora de l'escola, i que es troben a l'entorn immediat de l'alumne/a, la família, el barri, el grup social al qual pertany i que, a més, incideixen en el seu procés d'ensenyament aprenentatge. Es presenta amb més o menys intensitat a l'escola durant les etapes de l'educació infantil, l'educació primària i, fonamentalment, en l'educació secundària obligatòria. Aquest absentisme s'ha de prevenir, detectar i abordar perquè:

- ◆ Pot ser la manifestació d'un problema familiar, socioeconòmic o sociocultural.
- ◆ És un indicador de risc social i d'inadaptació escolar.
- ◆ En conseqüència té un incorrecte procés de socialització que pot generar conductes asocials i antisocials, autoexclusió, marginació a més de fracàs escolar.

Aquestes instruccions han de ser el referent de les mesures que s'han d'adoptar per part dels centres per prevenir, detectar i intervenir en els casos d'absentisme. En cap cas pretenen substituir els plans d'intervenció ja desenvolupats en els diferents centres

educatius i els canals de coordinació amb els serveis socials dels municipis respectius, protecció de menors o Fiscalia de Menors.

Per tot això, i d'acord amb el RD 299/1996, de 28 de febrer, d'ordenació de les accions dirigides a la compensació de desigualtats en educació, i amb la finalitat d'ajudar a disminuir les taxes d'alumnat absentista, es dicten les següents instruccions.

Primera. Àmbit d'aplicació

Aquestes instruccions s'aplicaran als centres, públics i privats, d'Educació Infantil i d'Educació Primària.

Segona. Inclusió en la documentació del centre.

Els centres educatius recolliran en els diversos elements de la Programació General Anual de Centre les actuacions que s'han de dur a terme en la prevenció i intervenció de l'absentisme escolar per tal de prevenir, detectar, intervenir i, si escau, derivar a altres serveis els casos d'absentisme escolar.

Els objectius, d'acord amb el que estableixen aquestes instruccions són:

1. Ordenar i regular les actuacions en l'absentisme quant a la detecció, la derivació, l'abordatge, la intervenció i l'avaluació pel que fa al centre educatiu.
2. Definir procediments de treball en els centres educatius i serveis educatius per a la prevenció de l'absentisme escolar en col·laboració amb els serveis socials de l'entorn, especialment municipals.
3. Impulsar comissions de seguiment i prevenció de l'absentisme escolar d'àmbit escolar i municipal, en col·laboració amb l'Administració local i amb la incorporació d'institucions públiques i entitats socials.
4. Fomentar la col·laboració i la participació d'altres organitzacions, entitats i associacions que tenen relació amb infants i joves en edat d'escolarització obligatòria.
5. Realitzar un diagnòstic detallat de forma periòdica i sistematitzada que permeti avançar en nous tipus d'intervenció en els centres educatius.
6. Avaluar i interpretar les dades enregistrades d'absentisme, desescolarització i abandonament amb la finalitat de, a més de conèixer la situació, posar en funcionament actuacions de prevenció i intervenció.

El consell escolar del centre realitzarà el seguiment de les mesures adoptades en la Programació General Anual, així com la valoració d'aquestes en la memòria corresponent de final de curs.

A la direcció del centre li correspon el seguiment d'aquestes instruccions, assegurant i vetllant per el seu coneixement i la seva aplicació per part dels diferents òrgans de coordinació i funcionament del centre.

Tercera. Prevenció i detecció

La prevenció té per finalitat evitar l'aparició de l'absentisme.

S'ha d'intervenir en l'educació infantil encara que aquesta no sigui una etapa obligatòria, ja que és una etapa fonamental en la prevenció. L'absentisme pot ser l'indicador clar d'una situació familiar de risc.

La detecció té per finalitat posar de manifest una situació d'absentisme i analitzar-ne les causes.

La detecció ha de ser primerenca i s'ha de conèixer el cas d'absentisme des del seu inici. Han de detectar-se els casos d'hàbits absentistes adquirits i les recaigudes de casos considerats resolts.

A nivell preventiu existeixen tota una sèrie d'actuacions que han d'adoptar-se des de l'àmbit educatiu i que tenen com a objectiu impedir que sorgeixin situacions d'absentisme en els centres docents, a més, han de facilitar la integració en el sistema educatiu d'aquells alumnes absentistes que es reincorporen al centre educatiu una vegada s'ha resolt la seva situació, evitant així la seva reincidència.

Quarta. Principis d'actuació.

- a) Elaborar projectes educatius de centre realment adaptats a l'entorn social en què es troben els alumnes, de forma que permetin donar respostes eficaces i viables als problemes que presenten aquests alumnes (promoció de la interculturalitat; activitats orientades al coneixement i valoració de cultures diverses, etc.).
- b) Impulsar la formació docent en centres que contribueixi al coneixement de les característiques i necessitats del seu alumnat, i les adaptacions curriculars corresponents de caire didàctic, organitzatiu, etc. Impulsar, també, la preparació específica per a l'atenció a aquest tipus d'alumnat que presenta una especial problemàtica absentista com a factor de risc que pot derivar en situacions d'exclusió educativa i/o social.
- c) Implementar un Pla d'acollida per als alumnes nous. Pot ser per a un grup complet en els casos de començament de l'escolarització o canvi d'etapa, o per a l'alumne/a que es matricula al centre per primera vegada o una vegada ja ha començat el curs escolar.
- d) Establir relacions fluïdes amb les famílies mitjançant les reunions de principi de curs i en les tutories. En tots els casos s'ha d'informar els pares i mares, i tutors legals, de la necessitat i obligatorietat que els nins o nines assisteixin a classe. Se'ls ha d'informar de les actuacions que es duran a terme en el cas de que el nin o nina presenti absentisme.

- e) Convocar regularment mares i pares per fomentar l'apropament de les famílies als centres educatius.
- f) Programar altres actuacions per a la prevenció i la intervenció posterior com són treballar la motivació escolar dels menors i joves, atendre els canvis d'etapa, fer un bon traspàs d'informació, revisió dels ROF en els casos d'absentisme amb intervenció dels serveis socials per, sempre que sigui possible, no expulsar-los del centre, etc.
- g) Controlar el traspàs de primària a secundària.
- h) Incentivar la realització d'activitats extraescolars dins el mateix centre educatiu.
- i) Controlar diàriament les faltes d'assistència, a fi de conèixer l'absentisme de l'alumnat en el seu inici.
- j) Realitzar, a principi de curs, campanyes de sensibilització cap a l'absentisme i la necessitat d'intervenir-hi preventivament. Es donaran a conèixer al claustre de professors del centre i famílies les activitats programades per promoure la seva participació.

Cinquena. Orientacions respecte a les actuacions organitzatives i curriculars a nivell de centre educatiu en el cas dels menors absentistes que es reincorporen al centre educatiu.

Establir mesures específiques d'atenció a la diversitat per als menors absentistes, i ajudar-los així a superar les dificultats d'adaptació que puguin presentar.

Treballar distintes formes d'agrupament dintre i fora de l'aula per afavorir la seva integració i participació en la dinàmica de l'aula i centre, evitant situacions de marginació o exclusió. Una via per aconseguir-ho és establir petits grups de treball dins l'aula en la qual el menor absentista pugui participar i sentir-se actiu.

Facilitar oportunitats d'aprenentatge significatiu, de connexió amb la realitat viva i diària. Es tracta de desenvolupar un major grau de significativitat del treball escolar, relacionat amb els esdeveniments i les característiques de la quotidianitat de l'alumnat.

Reforçar i intensificar les tutories per tal de:

- a) Poder resoldre, alumnat i professorat, les dificultats, i els dubtes que vagin sorgint al llarg del procés de reincorporació a la dinàmica de l'aula i el centre.
  - b) Facilitar la integració de l'alumne en la dinàmica del grup classe.
  - c) Proporcionar orientació educativa continuada del procés d'aprenentatge a través de les adaptacions curriculars dels diversos elements del currículum i reforç educatiu.
  - d) Desenvolupar programes de potenciació de l'autoestima, d'entrenament en habilitats socials, resolució de conflictes, i de prevenció de possibles conductes de risc.
  - e) Intensificar l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat.
- Fomentar les relacions entre les famílies i el centre educatiu :

- a) Programar les entrevistes amb els pares procurant que l'horari s'adeqüi a les seves disponibilitats.
- b) Donar informació assequible a la família, destacant els aspectes positius de l'evolució dels alumnes, possibilitats i vies de resolució dels problemes.
- c) Donar a conèixer als pares aspectes sobre el funcionament, l'organització i el currículum del centre.

Sisena. Intervenció en l'àmbit escolar.

L'aplicació de les mesures ordinàries de control d'assistència en el marc de les actuacions previstes en el ROF es farà segons les pautes següents:

1. Etapa d'educació infantil.

Tot i que l'educació infantil no és una etapa educativa obligatòria, l'absència intermitent o continuada a l'escola pot ser símptoma de situacions familiars de risc. El programa d'absentisme escolar ha de contemplar les accions preventives i recursos dirigits a la població absentista també en l'etapa de l'educació infantil, etapa on es creen els hàbits i les conductes adients a l'activitat escolar que posteriorment ens permetran una escolarització més normalitzada en etapes superiors. Per això, cal realitzar un control diari de l'assistència de l'infant i actuar preventivament. En aquesta etapa, el concepte d'absentisme s'aplicarà amb una intenció preventiva i compensadora de les desigualtats, a més d'intervenir quan es detecti una situació de risc. L'objectiu bàsic és fomentar l'hàbit d'assistir amb regularitat a l'escola des dels tres anys, especialment en els casos de la població més desfavorida. Les actuacions que s'anomenen a continuació constitueixen el primer punt de prevenció per evitar posteriors situacions d'absentisme.

A. Centres educatius

- a) Control de l'assistència diària.
- b) En cas d'absentisme: El tutor cita la família i n'esbrina les causes.
- c) En els centres de jornada continuada es considerarà una falta d'assistència quan l'infant falta tota la jornada. En el cas dels centres de jornada partida, es considerarà mitja falta el període del matí, i mitja falta el període d'horabaixa¹.
- d) Si el tutor o la tutora no té constància del motiu de l'absència d'un alumne, a les dues faltes d'assistència (dues jornades lectives) telefonarà als seus pares per esbrinar que succeeix, i, si les faltes no són justificades, parlarà amb la família o els representats legals perquè assegurin l'assistència del nin o nina a classe. En

---

¹ S'entén com a falta d'assistència l'absència en el centre escolar. En educació infantil i primària es refereix a qualsevol de les dues sessions lectives en les quals està generalment dividida la jornada escolar. En aquest cas es comptabilitzarà cada sessió per separat (1/2 – 1/2) si es dona el cas. A centres amb jornada única, l'assistència diària es comptabilitza doble, és a dir, 1 falta. En educació secundària es refereix a cada hora en la qual s'organitza el període lectiu.

aquesta entrevista se'ls ha de comunicar la situació i s'indagarà sobre les possibles causes que justifiquen la inassistència de l'alumne i es reclamarà un compromís de la família o tutors legals que possibiliti la millora de la situació.

- e) No es considerarà falta justificada sense l'escrit corresponent per part de la família, seguint el model establert pel centre, i sempre i quan es tracti d'un absentisme esporàdic i intermitent. Quan es tracti d'absentisme crònic no s'acceptaran aquests documents justificatius sense un document emès per un facultatiu mèdic.
- f) En tot cas, si la situació es manté, en superar les 5 faltes d'assistència, es comunicarà el cas al cap d'estudis qui ha de posar-se en contacte novament amb els pares de l'alumne o alumna, per telèfon, per carta certificada o per telegrama amb acusament de rebut, per tal de concertar una entrevista amb ells.

B. Derivació de casos:

Si associats a la situació d'absentisme, es detecten altres indicadors de risc, cal posar-ho en coneixement de l'EOEP que valorarà la situació i, si cal, ho comunicarà als serveis socials. Orientadors a primària.

- La derivació de casos s'ha de fer mitjançant l'equip de suport del centre. Les demandes d'absentisme s'hauran de tractar com a la resta de les demandes i ser analitzades per els membres de l'equip de suport. Als centres en que el professor o la professora de l'EOEP que fa les funcions de treballador té una intervenció de sector, les demandes d'absentisme s'han d'analitzar des de l'equip de suport abans d'arribar a aquest professional.
- El full de derivació de casos és el que figura en l'annex I, el qual s'ha d'omplir amb totes les dades que es demanen. Amb aquest full s'ajuntarà el registre de les faltes mensuals, a més, s'especificarà el tant per cent que resulta en relació als dies lectius de tot el trimestre.
- Les actuacions realitzades a nivell de centre s'han de reflectir en el corresponent apartat del full de derivació que fa referència a les intervencions fetes per part del tutor o la tutora, i equip directiu.
- Abans de derivar el cas per fer la demanda d'intervenció a l'EOEP s'hauran realitzat totes les passes d'actuació especificades en aquestes instruccions.
- S'han d'omplir els fulls de derivació de tots els casos nous, tot i que ja es coneguin a través d'informació verbal.
- El professor o la professora de l'EOEP que fa les funcions de treballador social serà el referent del cas en el centre educatiu.
- La derivació a l'EOEP suposarà una intervenció conjunta entre aquest i el centre educatiu, pactant les actuacions i fent un seguiment regular d'aquestes. Quinzenalment s'informarà a l'EOEP de l'assistència dels menors que han estat derivats així com d'alguna incidència.
- Per tal de facilitar les intervencions de l'EOEP i/o dels serveis socials, els centres comunicaran els casos, al més aviat possible, de manera que en el primer trimestre ja puguin començar a intervenir i prendre mesures conjuntes.

- A l'inici del curs es revisarà la situació dels casos derivats dels cursos passats. La revisió d'expedients oberts a principi de curs es farà amb el cap d'estudis del centre.
- Les demandes a l'EOEP tendran com a data límit el 30 d'abril.
- Quan, exhaurits tots els recursos normals del procés de derivació, no s'hagi resolt el cas d'absentisme, la direcció del centre educatiu derivarà el cas Fiscalia de Menors, informant d'aquest fet al Servei d'Innovació perquè tenguí constància i assegurí el seguiment dels casos derivats.

C. Abordatge conjunt:

- Es potenciarà l'abordatge conjunt i consensuat, per això els EOEP, en rebre el full de derivació, es posaran en contacte amb el centre educatiu en un termini màxim de 15 dies, acordaran una primera entrevista conjunta, si cal, entre el centre educatiu i el professor o la professora de l'EOEP que fa funcions de treballador social i establiran les reunions que siguin necessàries per a:
  1. Traspàs d'informació.
  2. Elaboració del pla de feina conjunt, per tal de pactar les intervencions, definint:
    - objectius
    - estratègies d'intervenció
    - terminis
    - implicació de la família
  3. Emplenar conjuntament el professor de l'EOEP que fa funcions de Treballador Social i el cap d'estudis l'annex I de les presents instruccions No obstant això, si s'escau, els centres educatius utilitzaran els models de fulls de derivació dels diferents serveis socials del municipi en el qual estan ubicats.

D. Seguiment:

- Es mantendran reunions a principis de curs entre els membres de l'equip de suport i els tutores o tutores de l'etapa per tractar amb profunditat el tema d'absentisme.
- S'establiran coordinacions mensuals entre el cap d'estudis i l'EOEP per dur el seguiment del llistat de faltes
- Al llarg del procés d'intervenció conjunta es requerirà una comunicació fluida entre ambdues parts, respecte del traspàs d'informació, les actuacions, els canvis que es produeixen i les noves estratègies d'intervenció, els resultats i el tancament del cas, si s'escau, i es farà un seguiment conjunt periòdic.
- Després de tres intervencions directes amb la família, es derivarà el cas als Centres Municipals de Serveis Socials (CMSS) si no hi canvis significatius en l'assistència. Igualment es derivarà als Serveis Socials si en un mes no s'ha pogut localitzar la família.

- Els centres educatius poden plantejar la possibilitat de donar de baixa la plaça, una vegada s'hagi aplicat el protocol i les diferents mesures d'intervenció sense que hagi millorat l'assistència de l'alumne. Aquesta proposta es comunicarà al Servei d'Inspecció i es posarà en coneixement de l'Oficina d'Escolarització. Aquesta circumstància es comunicarà prèviament a la família informant-la de les possibilitats de perdre la plaça si no col·laboren en millorar l'assistència al centre educatiu del seu fill o filla.
- En el cas de que hi hagi un pla de feina conjunt entre Serveis Socials i EOEP-Centre Educatiu, s'acordaran pautes d'intervenció en el mesos d'estiu així com a principi de curs.

E. Avaluació:

- Es farà una avaluació conjunta de cada cas respecte de les intervencions realitzades i els processos que s'han duit a terme, i es valoraran també els resultats.
- S'acordarà conjuntament el moment de donar per tancat el cas, fet que s'ha de fer arribar al Centres Municipals de Serveis Socials (CMSS) corresponent per escrit. En quedarà constància al seu expedient.
- Quan es tracta d'un alumne en situació de risc es farà una avaluació conjunta entre els EOEP i els CMSS i s'elaboraran noves propostes de treball si s'escau.
- Els centres educatius emplenaran l'informe d'avaluació final, d'acord amb l'annex II a i el remetran al servei d'innovació.
- Als centres d'atenció preferent l'avaluació de l'absentisme s'ha de realitzar conjuntament, integrant l'avaluació dins la memòria anual de centre.

2. Etapa d'educació primària.

A. Centres educatius

- a) El tutor/la tutora passarà llista cada dia i anotarà les absències de l'alumnat.
- b) En els centres de jornada continuada es considerarà una falta d'assistència quan l'infant falta tota la jornada. En el cas dels centres de jornada partida, es considerarà mitja falta el període del matí, i mitja falta el període d'horabaixa¹.
- c) Si el tutor o tutora no té constància del motiu de l'absència d'un alumne o alumna, a les 2 faltes d'assistència (dues jornades lectives) telefonarà als seus pares per esbrinar que succeeix, i, si les faltes no són justificades, parlarà amb la família o els representats legals perquè assegurui l'assistència de l'alumne a classe. En aquesta entrevista se'ls ha de comunicar la situació i s'indagarà sobre les

---

¹ S'entén com a falta d'assistència l'absència en el centre escolar. En educació infantil i primària es refereix a qualsevol de les dues sessions lectives en les quals està generalment dividida la jornada escolar. En aquest cas es comptabilitzarà cada sessió per separat (1/2 - 1/2) si es dona el cas. A centres amb jornada única, l'assistència diària es comptabilitza doble, és a dir, 1 falta. En educació secundària es refereix a cada hora en la qual s'organitza el període lectiu.

possibles causes que justifiquen la inassistència de l'alumnat i es reclamarà un compromís de la família que possibiliti la millora de la situació. En el cas de que les famílies justifiquin l'absentisme esporàdic o intermitent sense el document oficial signat per un facultatiu es farà un exhaustiu seguiment del cas. Tot i així es considerarà com a senyal d'alarma malgrat estigui justificat en tant que es poden estar encobrint altres problemàtiques que poden ser susceptibles d'intervenció i fer, conseqüentment la derivació a l'EOEP.

- d) En tot cas, si la situació es manté, superant com a màxim les 5 faltes d'assistència acumulatives, es comunicarà el cas a la persona que fa les funcions de cap d'estudis i aquesta ha de posar-se en contacte novament amb els pares de l'alumne, per telèfon, per carta certificada o per telegrama amb acusament de rebut, per tal de concertar una entrevista amb ells. En aquells casos en què la família no vagi a les entrevistes, no justifiqui suficientment les absències de l'alumne, les justificacions no siguin acceptables o no es compromet a solucionar la situació, o incompleixi els compromisos, que en el seu cas, hagués assumit, es derivarà el cas a l'EOEP corresponent. El termini màxim d'intervenció amb les famílies no superarà 15 dies a partir de l'acumulació de les faltes injustificades.
- e) En el cas que l'alumne no assisteixi al centre per motius de desplaçament, viatge o vacances més allà del calendari escolar, es comunicarà a la família la tasca escolar que el menor ha de realitzar per compensar la falta d'assistència en el període establert i l'absència al centre educatiu. En el cas que, una vegada hagi tornat al centre, no presenti la tasca proposada feta no se justificaran les faltes d'assistència i s'iniciarà el protocol i les actuacions que es detallen en aquestes instruccions.

B. Actuacions dels EOEP:

- L'EOEP recull la informació pertinent i fa les intervencions necessàries per fer un diagnòstic de la situació.
- Estableix un pla d'intervenció amb l'alumnat i la seva família per resoldre la situació d'absentisme.
- Si la situació no es resol, i es valora la idoneïtat d'una intervenció dels serveis socials de l'Ajuntament corresponent, es comunicarà el cas a aquests.

C. Derivació de casos:

- La derivació de casos s'ha de fer mitjançant l'equip de suport del centre. Les demandes d'absentisme s'hauran de tractar com la resta de les demandes i seran analitzades per els membres de l'equip de suport. Als centres en què el professor o la professora de l'EOEP que fa les funcions de treballador té una intervenció de sector, les demandes d'absentisme s'han d'analitzar des de l'equip de suport abans d'arribar a aquest professional.
- Als centres en que el professor o la professora de l'EOEP que fa les funcions de treballador té una intervenció de sector, les demandes d'absentisme s'han d'analitzar des de l'equip de suport abans d'arribar a aquest professional.

- El full de derivació de casos és el que figura en l'annex I, el qual s'ha d'omplir amb totes les dades que s'hi demanen. Aquest full s'ajuntarà al registre de les faltes mensuals, a més, s'especificarà el tant per cent que resulta en relació als dies lectius de tot el trimestre.
- Les actuacions realitzades a nivell de centre s'han de reflectir en el corresponent apartat del full de derivació que fa referència a les intervencions fetes per part del tutor o de la tutora, i equip directiu.
- Abans de derivar el cas per fer la demanda d'intervenció a l'EOEP s'hauran realitzat totes les passes d'actuació especificades en aquestes instruccions.
- La modalitat de derivació serà l'establerta segons s'hagi acordat la intervenció amb l'EOEP corresponent en el pla dissenyat a principi de curs.
- El professor o la professora de l'EOEP que fa les funcions de treballador social serà el referent del cas en el centre educatiu.
- Per tal de facilitar les intervencions de l'EOEP i/o dels serveis socials, els centres comunicaran els casos, al més aviat possible, de manera que en el primer trimestre ja puguin començar a intervenir i prendre mesures conjuntes.
- La derivació a l'EOEP suposarà una intervenció conjunta entre aquest i el centre educatiu, pactant les actuacions i fent un seguiment regular de les mateixes. Quinzenalment s'informarà a l'EOEP de l'assistència dels menors que han estat derivats així com d'alguna incidència.
- A inici de curs es revisarà la situació dels casos derivats el cursos passats. La revisió d'expedients oberts a principi de curs es farà amb el o la cap d'estudis del centre.
- Les demandes a l'EOEP tendran com a data límit el 30 d'abril.
- S'han d'emplenar els fulls de derivació de tots els casos nous, tot i que ja es coneguin a través d'informació verbal.
- Quan, exhaurits tots els recursos normals del procés de derivació, no s'hagi resolt el cas d'absentisme, la direcció del centre educatiu derivarà el cas Fiscalia de Menors, informant d'aquest fet al Servei d'Innovació perquè tengui constància i asseguri el seguiment dels casos derivats.

D. Abordatge conjunt:

Es potenciarà l'abordatge conjunt i consensuat, per això els EOEPS, en rebre el full de derivació, es posaran en contacte amb el centre educatiu en un termini màxim de 15 dies, també donaran a conèixer el professional referent del cas i acordaran una primera entrevista conjunta, si cal, entre el centre educatiu i el professor o professora de l'EOEP que fa funcions de treballador social establiran les reunions que siguin necessàries per a:

1. Traspàs d'informació.
2. Elaboració del pla de feina conjunt, per tal de pactar les intervencions, definint:
  - objectius
  - estratègies d'intervenció
  - terminis
  - implicació de la família

3. Emplenar conjuntament el professor de l'EOEP que fa funcions de Treballador Social i el cap d'estudis l'annex I de les presents instruccions. No obstant això, si s'escau, els centres educatius utilitzaran els models de fulls de derivació dels diferents serveis socials del municipi al qual estan ubicats.

E. Seguiment:

- Es mantendran reunions a principis de curs entre els membres de l'equip de suport i els tutors o tutores dels diferents cicles d'EP per tractar amb profunditat el tema d'absentisme.
- S'establiran coordinacions mensuals entre el cap d'estudis i l'EOEP per dur el seguiment del llistat de faltes
- Al llarg del procés d'intervenció conjunta es requerirà una comunicació fluida entre ambdues parts, respecte del traspàs d'informació, les actuacions, els canvis que es produeixen i les noves estratègies d'intervenció, els resultats i el tancament del cas, si s'escau, i es farà un seguiment conjunt periòdic.
- Després de tres intervencions directes amb la família, es derivarà el cas als Serveis Socials si no hi canvis significatius en l'assistència. Igualment es derivarà als Serveis Socials si en un mes no s'ha pogut localitzar la família.

F. Avaluació:

- Es farà una avaluació conjunta de cada cas respecte de les intervencions realitzades i els processos que s'han duit a terme, i es valoraran també els resultats.
- S'acordarà conjuntament el moment de donar per tancat el cas, fet que s'ha de fer arribar al centre corresponent per escrit. En quedarà constància al seu expedient.
- Quan es tracta d'un alumne en situació de risc es farà una avaluació conjunta entre els EOEP i els Centres Municipals de Serveis Socials (CMSS) i s'elaboraran noves propostes de treball si s'escau.
- Als centres d'atenció preferent l'avaluació de l'absentisme s'ha de realitzar conjuntament, integrant l'avaluació dins la memòria anual de centre.
- A final de curs l'equip directiu, conjuntament amb el professor o professora de l'EOEP que desenvolupa la funció de treballador social, emplenaran el full i les graelles d'avaluació segons els **annexos II a i II b** i el remetran al Servei d'Innovació.

Setena. Traspàs d'Educació Primària a Educació Secundària.

1. Els centres d'educació primària informaran a la Direcció General de Planificació i Centres, a més de donar constància al Servei d'Innovació del fet que cap centre escolar de secundària ha reclamat la documentació requerida per formalitzar la matrícula en l'etapa de l'educació secundària de determinats alumnes, abans del 15 d'octubre d'acord amb el punt 5.2 de les instruccions de primària.

2. A més traspassaran el cas al professor o professora que fa les funcions de treballador social en l'EOEP, o, si s'escau, a l'orientador del centre, perquè aquest ho comuniqui als Serveis Socials corresponent i, si s'escau, a Fiscalia de Menors, informant d'aquest fet al Servei d'Innovació perquè tenguí constància i assegurí el seguiment dels casos derivats.
3. Mentre la documentació no sigui reclamada pel centre receptor, aquesta romandrà al centre de procedència considerant-se com el darrer centre de referència del menor per a possibles intervencions futures.
4. Els Serveis Socials Municipals han de rebre dels centres de primària un llistat d'aquells alumnes de risc que començaran l'etapa d'educació secundària obligatòria amb la finalitat de fer un control i seguiment durant l'època d'estiu.

Vuitena. Aspectes generals de la intervenció en l'absentisme escolar

- 1.** Si els terminis fixats per a aquestes actuacions en el ROF del centre educatiu són discrepants amb les establertes a les instruccions, els centres s'hauran d'ajustar al que s'hi determina.
2. Les relacions amb els diversos serveis de la comunitat es consideren fonamentals, ja sigui en reunions planificades de coordinació, ja sigui en contactes puntuals necessaris. Això permet obtenir informació i cercar col·laboració per avançar en els resultats de l'absentisme, unint esforços i aconseguint línies comunes d'intervenció mitjançant un treball en xarxa.
3. En els casos d'intervenció dels serveis socials, aquests i els centres educatius tindran uns referents professionals estables, reflectits en els documents de centre com són el Projecte Educatiu, el Pla d'Acció Tutorial i/o ROF, per assegurar una bona coordinació en els diferents casos.
4. Durant aquest curs escolar s'impulsaran les Comissions Municipals d'Absentisme com a espais de treball entre els diferents agents i instàncies institucionals que intervenen contra l'absentisme.
5. Així mateix durant aquest curs escolar s'impulsarà la creació d'una comissió a nivell insular on hi estiguin representades totes les institucions que en algun moment hauran d'intervenir en la prevenció, detecció o resolució de casos d'absentisme escolar on la comunitat educativa i els serveis municipals no hagin pogut resoldre.

Palma, 8 de maig de 2008

El director general d'Innovació i Formació del Professorat

Josep Serra Colomar

ANNEX I

ABSENTISME. FULL DE COMUNICACIÓ DE CASOS

Alumne/alumna: Data de naixement: Curs: Tutor/tutora Nombre de germans en el centre i curs educatiu:	Centre escolar: Localitat: Professional de referència ³ del centre educatiu: Professional de referència de l'EOEP/DO
Data de la demanda:	Adreça familiar: Tel.
Nom i llinatges del pare:	Nom i llinatges de la mare:
Sector CMSS ⁴ (Centre municipal de serveis socials):	Professional de referència dels Serveis Socials del municipi
☐ PUS D'ABSENTISME: ☐ Esporàdic. ☐ Intermitent. ☐ Crònic. ☐ Desescolaritzat	

³ El professional amb el qual s'ha de posar en contacte el/la TS de l'EOEP o dels CMSS

⁴ Municipis que tenen organitzats els serveis socials per sectors

DADES ESCOLARS:

És repetidor Sí No

Com duu el curs? Bé
 Regular
 Malament

Accepta normalment les normes establertes? Sí No

Com valoraries la seva relació amb el professor? Bona Dolenta Regular

Com valoraries la seva relació amb els companys? Bona Dolenta Regular

Quin rol té dins l'aula? .....

Quins són els seus interessos vers les activitats escolars? Té interès
No té interès

INTERVENCIONS REALITZADES

Detallar tipus d'intervenció (pedagògica, curricular, organitzativa, entrevistes, citacions, converses telefòniques amb la família, coordinació altres serveis externs, etc.)

1. Intervencions i resultats tutor/a:

2. Intervencions i resultats equip directiu:

3. Intervencions i resultats EOEP/Departament d'Orientació.

ANNEXII a

AVALUACIÓ DE LES ACTUACIONS EN LA PREVENCIÓ I LA INTERVENCIÓ EN L'ABSENTISME ESCOLAR

CENTRE EDUCATIU:

CODI DEL CENTRE:

Telèfon:

Fax:

LOCALITAT / MUNICIPI:

TIPUS DE CENTRE:

- Públic
- Concertat

ETAPES QUE IMPARTEIX:

- Ed. Infantil
- Ed. Primària

DATA DE L'INFORME:

CMSS QUE LI CORRESPON:

ASPECTES A VALORAR DEL PROGRAMA DE PREVENCIÓ I INTERVENCIÓ DE L'ABSENTISME ESCOLAR:

- Evolució de l'absentisme en el centre educatiu.
- L'avaluació i la valoració de les intervencions realitzades en el centre educatiu.
- L'avaluació i la valoració de les intervencions de la comissió.
- L'agilitat dels procediments.
- Conclusions, propostes i suggeriments.

ANNEX II b

EDUCACIÓ PRIMÀRIA. DADES ABSENTISME. CURS 2007-2008

CENTRE.....

LOCALITAT.....

QUADRE 1:

Percentatge d'alumnes que supera la situació d'absentisme	Percentatge d'alumnes que millora la situació d'absentisme	Percentatge d'alumnes que empitjora la situació d'absentisme

QUADRE 2:

NOMBRE DE CASOS I RESULTATS

ETAPA: ED. PRIMÀRIA	Núm. Casos treballats	Reducció absentisme		Eradicació absentisme		Sense canvis	
		Total	%	Total	%	Total	%
1 CICLE							
2 CICLE							
3 CICLE							

QUADRE 3: CASOS DERIVATS A SERVEIS SOCIALS EN RELACIÓ A LES DIVERSES CATEGORIES:

ETAPA: ED. PRIMÀRIA	Núm. Casos derivats Serveis socials	Esporàdics		Intermitents		Crònics		Desescolaritzats	
		Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
1 CICLE									
2 CICLE									
3 CICLE									

Annex III

Operativització de les tipologies d'absentisme:

Per conceptualitzar i mesurar l'absentisme diferenciam les següents categories.

	ESPORÀDIC	INTERMITENT	CRÒNIC	DESESCOLAR.
EDUCACIÓ INFANTIL/PRIMÀRIA	1-5 dies 5%-15%	6-10 dies 16%-50%	11-15 dies 51%-75	16-20 dies 76%-100%

Categories:

- a) **ABSENTISTA ESPORÀDIC:** les faltes d'assistència són mínimes i es produeixen de forma ocasional i sense reiteració al centre escolar, (5%-15% del total del període lectiu).
- b) **ABSENTISTA INTERMITENT:** l'infant no assisteix a l'escola com a màxim un 50 % dels dies del mes, és a dir, entre 6 i 10 dies al mes.
- c) **ABSENTISTA CRÒNIC:** l'infant falta constantment al centre escolar, assistint ocasionalment. En aquest cas no *assisteix a l'escola tres o més dies de la setmana de forma reiterada* (no acudeix més d'un 75% dels dies del mes, és a dir, entre 11 i 15 dies al mes).
- d) **DESESCOLARITZACIÓ:** és la situació dels menors d'entre sis i setze anys, que es troben en edat d'escolarització obligatòria i que:
  - no estan matriculats a cap centre educatiu. En aquest cas no han formalitzat la matrícula en un centre educatiu. Pot tractar-se d'alumnes amb edat de començar el procés educatiu als sis anys o que passen de l'etapa de primària a secundària a més dels alumnes nous d'incorporació tardana.
  - que, malgrat estiguin matriculats a un centre educatiu no hi acudeixen, tot i que tenen plaça adjudicada, presentant entre un 100% de les faltes d'assistència. i tenen entre un 75% i un 100% de les faltes d'assistència sense justificar. Pot arribar a falta entre 15 i 20 dies al mes.
  - Alumnes que no van al centre on estan matriculats, on tenen plaça adjudicada, des de fa un període de temps llarg i continu i això suposa una ruptura amb l'escola que s'expressa amb l'**abandonament escolar prematur**. En aquests casos, existeix un 100% de les faltes no justificades sense tenir la intenció de tornar-hi. Es pot considerar com a l'expressió màxima d'absentisme escolar.